

Riksdagsseminarium 15 juni 2023:

Vad krävs för att utveckla vården för patienter med sköldkörtelsjukdom?

Hur många drabbade?

Hypothyreos (underfunktion)

- 483 000 behandlades med levotyroxin, Levaxin/Euthyrox (2022)
- 4 av 5 drabbade är kvinnor, var tionde kvinna

Hypertyreos (överfunktion)

- Cirka 3200 nya fall per år
- 12 400 behandlades med tyreostatika (2022)
- Risken att drabbas är 6 gånger högre hos kvinnor
- Slutar ofta i en hypothyreos

Sköldkörtelcancer

- 600–700 nya fall per år
- 3–4 gånger vanligare hos kvinnor
- Slutar ofta i en hypothyreos

Sköldkörtelsjukdom ökar

- **Kvinnor:** Bland kvinnor i åldern 20–39 år har andelen som får behandling mot hypotyreos ökat med 23 procent under åren 2012 till 2022. Bland kvinnor i alla åldrar ökade förskrivningen med 11 procent under samma period.
- **Män:** Andelen svenska män som får behandling mot hypotyreos har ökat med 20 procent under åren 2012 till 2022.
- **Cancer:** I vissa länder är sköldkörtelcancer den cancerform som har ökat snabbast under senare år.

Hur påverkar sköldkörtelsjukdom vardagen?

- Många blir återställda när de får behandling, men inte alla (5-20 %).
- Vanliga kvarstående symtom
 - Trötthet, hjärntrötthet, utmattning/fatigue, "hjärndimma" och andra kognitiva besvär, värk leder och muskler, ögonbesvär
- Autoimmunitet vanligaste orsaken till både hyper- och hypotyreos

Hur påverkar sköldkörtelsjukdom vardagen?

- Sannolikt bakomliggande orsak till många sjukskrivningar – utbrändhet, hjärntrötthet och liknande tillstånd.
- Bristen på uppföljning gör att vi vet väldigt lite om hur patientgruppen mår, om samsjuklighet m.m.

Vilka är utmaningarna (hypotyreos)?

1. Det saknas nationella riktlinjer och vårdprogram.

- Ojämlig vård
- Kunskapsbrist
- Sjukdomen tas inte på allvar

Vilka är utmaningarna (hypotyreos)?

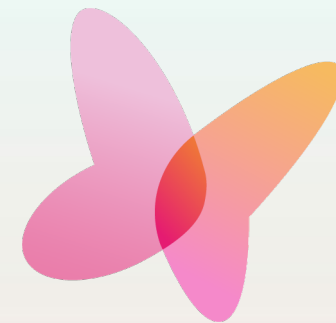

2. Stora brister i uppföljningen.

- Resurs- och kompetensbrist i primärvården.
- Endast 5 av 10 blir kallade till årlig provtagning enligt Sköldkörtelförbundets medlemsenkät.
- Hälften uppger att de aldrig blivit kallade till läkarbesök för uppföljning av sin behandling.
- Ingen frågar hur patienten mår. Validerade skattningsformulär (symtom, livskvalitet) finns men används inte.
- Nationellt kvalitetsregister saknas.

Vilka är utmaningarna?

3. Vi vet för lite, och det vi vet når inte ut.

Det forskas för lite på sköldkörtelsjukdom generellt, och på hypotyreos i synnerhet.

- Ny internationell forskning når sällan ut till vården och patienterna.
- Patienterna vet många gånger mer än läkarna i primärvården, vilket är problematiskt på flera sätt.
- Bristande kunskaper om samsjuklighet.

Vad kan politiken göra?

- Ge Socialstyrelsen i uppdrag att ta fram nationella riktlinjer för sköldkörtelsjukdom.
- Tillsätta riktade medel för behandlingsforskning.
- Lägga sköldkörtelsjukdom till listan av diagnoser när det satsas på kvinnosjukdomar.

skoldkortelforbundet.se

Källor

Kvinnor med sköldkörtelproblematik. Socialstyrelsen (2018)

Nationellt vårdprogram för hypertyreos. Kunskapsstyrning vård, SKR (2023)

Sköldkörtelförbundets medlemsenkät om uppföljning av hypotyreosbehandling (2023)

